

ŠPERKY

z tekutého polymeru

Mirka Pražáková

Názvy produktů, firem apod. použité v knize mohou být ochrannými známkami nebo registrovanými ochrannými známkami příslušných vlastníků. Doporučení a pracovní postupy v této knize byly autorem ověřeny, přesto za ně nelze převzít odpovědnost. Autor ani nakladatelství neručí za jakékoliv věcné, osobní ani majetkové škody.

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

*Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **restně stíháno**.*

Mirka Pražáková

Šperky z tekutého polymeru

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5486. publikaci

Odpovědná redaktorka Jana Minářová
Sazba a grafická úprava obálky Marcela Veličková
Texty a fotografie Mirka Pražáková
Počet stran 64
První vydání, Praha 2014
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.
© Grada Publishing, a.s., 2014

ISBN 978-80-247-4802-3 (tištěná verze)
ISBN 978-80-247-9179-1 (elektronická verze ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-9180-7 (elektronická verze ve formátu EPUB)

OBSAH

ÚVOD	5	Průhledné vrstvení	50
MATERIÁLY	6	Vytvoření a použití vrstveného plátku	50
NÁSTROJE A POMŮCKY	8	Kouzlení s akrylkami	52
ZÁKLADNÍ POSTUPY	10	Základní zlatý plátek	52
Vytvoření základního plátku	14	Brokátový efekt	53
Práce s tekutým polymerem	16	Zvýrazněný vzor	53
Nanášení a vypalování tekutého polymeru	16	Použití klasické šablony	54
VÝROBA A POUŽITÍ ŠABLONY	21	Použití sítotiskové šablony	55
Šablona pravidelného tvaru	18	KOMBINOVANÉ TECHNIKY	56
Variabilní hledáček motivů	19	Textura s intarzií	56
PROJEKTY	20	Medailon s puntíky	56
Techniky s perleťovými pudry	20	Náhrdelník s ptáky	56
Mozaika	21	Náušnice s brokátovým podkladem	56
Originální textury	24	Využití zbytků	57
Šperky z formy	29	DOKONČOVACÍ PRÁCE	58
Techniky s alkoholovými inkousty	32	Rámečky	58
Inkoustové variace	33	Trubička	60
Intarzie – imitace perleti	36	Průtah	62
Zářivé šperky s metalickými fóliemi	40	Poutko	64
Plátky s metalickými fóliemi	40		
Souprava s Magic Glosem	42		
Medailon s otiskem razítka	44		
Transfery obrázků	46		
Šperky s obrázky	46		
Ve stylu steampunk	48		
Medailon s koláží	48		

„Při studiu historie jsme si zvykli označovat velké epochy rozvoje lidstva podle nejcharakterističtějšího materiálu, který člověku sloužil. Tak mluvíme o době kamenné, bronzové, železné – dobu, ve které žijeme, můžeme z tohoto hlediska právem označit za dobu polymerní.“

Ducháček V.: Polymery – výroba, vlastnosti, zpracování, použití

Věříte na šťastnou náhodu? Já ano. Když jsem před několika lety v knihkupectví vybírala dárek pro svou švagrovou, zaujala mě v oddělení hobby a řemesel kniha autorky Donny Kato o tvorbě šperků z polymerové hmoty. Zběžně jsem ji prolistovala a v té chvíli se mně otevřel úžasný svět nových možností a technik. Přesto, že jsem se tvorbě z polymerové hmoty věnovala již nějaký čas, nebylo mi jasné, jak mohla vytvořit tak krásné a zářivé šperky. Teprve doma, po pečlivém prostudování knihy jsem zjistila, že téměř všechny techniky spojuje pro mě dosud neznámý materiál – tekutý polymer. Přestože byl v té době dostupný pouze v USA, neváhala jsem a objednala jej, a s ním i některé další materiály a pomůcky, a pustila se do objevitelské a dobrodružné práce...

V knize vám předkládám část výsledků svého snažení. Shrnula jsem zde své zkušenosti a poznatky o tekutém polymeru, práci s ním a možnosti jeho kombinování s dalšími zajímavými materiály. Nabízím vám návody a postupy na výrobu originálních šperků. Jedná se však o pouhý zlomek možností, protože každá z uvedených technik nabízí další obměny a kombinace. Některé techniky jsou již všeobecně známé, některé jsem pozměnila nebo vytvořila úplně nové.

Držím Vám palce a přeji radost a uspokojení při tvorbě krásných, originálních a nositelných šperků.

Mirka Pražáková

POLYMEROVÁ HMOTA MODELOVACÍ

Polymerová hmota je relativně nové médium, které je vhodné především pro výtvarné a řemeslné zpracování. První pokusy o její výrobu se datují do čtyřicátých let minulého století v Německu. Byla zde snaha vyvinout hmotu, která by nahradila porcelán, ze kterého se v té době vyráběly hlavičky panenek. Pro naši informaci je důležité, že se jedná o uměle vyrobenou modelovací hmotu na bázi PVC, kombinovanou s různými náplněmi, změkčovadly, pigmenty a pryskyřicemi. Jedná se o netoxický materiál, který lze bezpečně vytvrzovat při poměrně nízké teplotě v rozmezí 100–160 °C, pečením v obyčejné elektrické troubě. Po vytvrzení je možné výrobek dále brousit, leštit, vrtat, patinovat...

Polymerová hmota je úžasné všestranný materiál, který nabízí nekonečně mnoho možností zpracování. Má také schopnost spojit se v syrovém stavu s dalšími materiály, například s akrylovými barvami, kovovými plátky, alkoholovými inkousty a perleťovými pudry, které se po výpalu stanou její pevnou součástí.

Výrobci dodávají na trh polymerovou hmotu různých značek. U nás jsou zatím nejznámější a nejpoužívanější pro naše účely FIMO, CERNIT, PREMO, PARDO a Kato PolyClay. Každá z nich má svoji barevnou škálu a své specifické vlastnosti, které je dobré znát a vhodně využít pro svůj záměr. Vzhledem k vyšším vypalovacím teplotám, které budou žádoucí při tvorbě projektů v této knize, doporučuji používat Kato PolyClay. Mám také dobré zkušenosti s Cernitem, který dobře snáší vypalovací teploty okolo 130 °C.

SKLADOVÁNÍ HMOTY

Uchovávejte v chladu a temnu. Tak by se nechalo shrnout doporučení pro skladování hmoty. Mně se osvědčily ploché kovové krabice od čajů a sušenek, kam zpracovanou hmotu a různé zbytky lehce zabalené do strečové potravinové fólie nebo zipových sáčků ukládám.

TEKUTÝ POLYMER

Vedle běžně používaných modelovacích polymerových hmot nabízí někteří výrobci také jejich tekutou formu. Na otázku, co je to vlastně tekutý polymer, odpovídá krátce a vtipně Donna Kato: „Tekutý polymer je vlastně polymerová hmota v láhvi. Pokud se vypálí, změní své skupenství z kapalného na pevné a stane se z ní velice univerzální materiál.“

V současné době je pro naše tvoření na trhu k dispozici několik značek tekutého polymeru. Sculpey od firmy Polyform, Liquid Kato Clear Medium od firmy Van Aken a Fimo

Decorating Gel od firmy Staedtler. V případě Sculpey a Kato Clear Medium se jedná o hustou, mléčně zabarvenou tekutinu, která výpalem zprůsvitní. Fimo Gel je po výpalu lehce zakalený a pružný. Mým favoritem je Kato Clear Medium. Při správném použití je po výpalu křišťálově čirý. Na povrchu šperků je hladký a lesklý a vytváří dojem glazury. V kombinaci s modelovací polymerovou hmotou a dalšími materiály umožňuje mnoho dalších zajímavých technik, například mnohvrstvé efekty, techniku cloisonné a transfery obrázků. V neposlední řadě nám umožňuje vytvářet skládané projekty tím, že pomáhá při spojení syrové a již vypálené hmoty. Tekutý polymer se stal nedílnou součástí ve větší či menší míře téměř všech mých projektů v knize.

PERLEŤOVÉ PUDRY

Jednoduché použití a přitom efektní výsledek nám nabízí perleťové pudry. Svým hedvábým leskem dodávají špekům jiskru a exkluzivní vzhled.

Na trhu jsou dostupné například Pearlex od Jaquard, Polished Pigments od LuminArte, nejraději ale pracuji s Perfect Pearls od firmy Ranger. Jejich název totiž plně vystihuje, že jsou skutečně perfektní. Vyrábějí se přidáním pigmentů do slídového základu, obsah pryskyřice spojí při výpalu všechny složky s hmotou, a tak není nutná další povrchová úprava šperků. Pudry se vyrábějí v široké škále barev včetně zářivých interferenčních odstínů. Přesto, že jsou v průsvitných kulatých krabičkách se šroubovacím víčkem dobře vidět, vytvořte si jejich vzorník. Některé barvy totiž vypadají po nanesení na syrovou hmotu trochu jinak. Usnadněte si tak výběr vhodných odstínů. Použití perleťových pudrů je blíže popsáno v kapitole Mozaika s perleťovými pudry.

